

WILKIN VAN DE KAMP

ZEVEN VROUWEN DIE JEZUS VOLGDEN

Hoe zij ons *een andere kijk* op Jezus geven

Voor tekstvermelding is, tenzij anders aangegeven, gebruikgemaakt van de Nieuwe Bijbelvertaling 2021. Bij andere vertalingen geldt als afkorting:

BGT = Bijbel in Gewone Taal

GNB = Groot Nieuws Bijbel

HSV = Herziene Statenvertaling

WV = Willibrordvertaling 2012

Copyright © Wilkin van de Kamp

Omslagontwerp en binnenwerk: Glenn van der Mull | Vrij Zijn

Eerste druk (oplage 3.000)

Uitgave: Vrij Zijn, Industriestraat 2, 7122 AP Aalten, Nederland

www.vrijzijn.nl

info@vrijzijn.nl

ISBN 978-90-74397-06-3

NUR 707, trefwoord: geloofsopbouw

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

**Opgedragen aan
alle dochters
van Eva**

INHOUD

Persoonlijk.....	II
------------------	----

I De vele vrouwen die Jezus volgden.....	14
---	-----------

Zij volgden en dienden Jezus

• Jezus is de zevende man	16
• De koning knielt in het stof	18
• Jezus ziet haar en dat is genoeg	20
• Niemand is te onrein of te zondig	22
• De vrouw die Jezus' voeten kust	23
• Jezus onderbreekt zijn preek voor haar	26
• Een volwaardige plek in zijn koninkrijk	28
• De vrouwen krijgen een ereplaats	30
• Wat we van de vrouwen kunnen leren	32

2 Johanna, de vrouw van de minister.....	34
---	-----------

Zij financierde de bediening van Jezus

• Chusas en Johanna	35
• De Herodiaanse dynastie	37
• Herodes Antipas	38
• Herodes hoopt op een wonder	40
• Waarvan is Johanna genezen?	42
• Is Johanna teruggegaan naar het paleis?	43
• Johanna volgt en dient Jezus	44
• Wat we van Johanna kunnen leren	44

Susan Perlman	46
----------------------------	-----------

3 Marta, de zus van Lazarus.....	54
---	-----------

Zij opende haar huis voor Jezus

• Marta's huis is een veilige haven	55
• Wie is Lazarus?	57
• Twee harten vol liefde	58
• Als het noodlot toeslaat	59
• Marta is een vrouw met groot geloof	61

- Marta's schitterende geloofsbelijdenis..... 63
- Marta's plek in een rij van getuigen..... 64
- Wat we van Marta kunnen leren..... 65

Adel Ben David..... 66

4 Maria van Betanië..... 70

Zij zat aan de voeten van Jezus

- Aan de voeten van Jezus..... 72
- Jezus' reactie is baanbrekend..... 73
- Een maaltijd ter ere van Jezus..... 74
- Maria zalft Jezus' hoofd en voeten..... 75
- Een profetische handeling..... 77
- Maria aan de voeten van Jezus..... 79
- Wat we van Maria van Betanië kunnen leren..... 80

Vered Birnbaum..... 82

5 Maria Magdalena..... 88

Zij werd de kroongetuige van Jezus

- Maria Magdalena was geen prostituee..... 90
- De bron van het misverstand..... 91
- Wat vertelt de Bijbel werkelijk over haar?..... 92
- Bevrijd van zeven boze geesten..... 92
- De vrouw die Jezus' missie financiert..... 94
- Een vrouw van aanzien..... 95
- Vrouwen voelen zich veilig in Jezus' nabijheid..... 96
- Jezus' houding is grensverleggend..... 97
- Maria blijft Jezus trouw tot aan het kruis..... 99
- Voor Maria is Jezus meer dan een leider..... 101
- Maria gaat als eerste naar het graf..... 102
- Maria ziet wat de discipelen niet zagen..... 104
- Jezus verschijnt eerst aan Maria Magdalena..... 105
- Maria wordt de kroongetuige van Jezus..... 106
- Wat we van Maria Magdalena kunnen leren..... 107

Dinah Sered	108
--------------------------	------------

6 Salomé, de tante van Jezus..... **114**

Zij steunde de moeder van Jezus

• Salomé is de vrouw van Zebedeüs.....	116
• Salomé is de tante van Jezus.....	117
• Salomé is de moeder van Jakobus en Johannes.....	118
• Salomé opent haar huis voor Jezus.....	120
• Salomé heeft een koninkrijkvisie.....	122
• Twee zussen aan de voet van het kruis.....	124
• Salomé koopt specerijen om Jezus te zalven.....	125
• Herauten van Jezus' opstanding.....	126
• Wat we van Salomé kunnen leren.....	128

Shoshannah Weinisch	130
----------------------------------	------------

7 Maria, de moeder van Jezus..... **136**

Zij was bij zijn eerste en zijn laatste ademtocht

• De aankondiging van Jezus' geboorte.....	137
• De geboorte van Jezus.....	139
• Maria bewaart de woorden in haar hart.....	140
• De verborgen jaren van Jezus.....	142
• De <i>bar mitswa</i> van Jezus.....	143
• Jezus wordt gesterkt in de Geest.....	145
• Waar blijft Jozef in het verhaal?.....	146
• Maria's vertrouwen in haar zoon.....	148
• Jezus' broers geloven niet in Hem.....	150
• Heeft Maria haar zoon al die jaren gevolgd?.....	153
• Maria moet leren loslaten.....	154
• Dit kan niet het einde zijn.....	156
• Het zwijgen van Jezus' moeder zegt alles.....	157
• Jezus zorgt voor zijn moeder.....	159
• Jezus' moeder en Vader zijn bij Hem.....	160
• <i>Ki asah</i> - Hij heeft het volbracht!.....	162
• Voor God is niets onmogelijk.....	164

• Jezus verschijnt aan vijfhonderd discipelen tegelijk.....	165
• Van haar schoot naar haar hart.....	167
• Jezus' opstanding keert alles om.....	170
• Wat we van Jezus' moeder kunnen leren.....	171

Irina Orf.....	174
-----------------------	------------

8 Maria, de vrouw van Klopas.....	182
--	------------

De stille getuige aan de voet van het kruis

• Wie was haar man Klopas?.....	184
• In de marge van het verhaal.....	185
• Blijf staan net als zij.....	186
• De stille Maria's van vandaag.....	188
• Een uitnodiging aan ons allemaal.....	189
• Voor iedereen die over het hoofd wordt gezien.....	190
• Wat we van Maria van Klopas kunnen leren.....	192

Laura Costea.....	194
--------------------------	------------

Mannen en vrouwen in Christus (bijlage).....	200
---	------------

Samen vormen we een eenheid in Christus

• Een teken van hoop.....	201
• Een revolutionaire boodschap.....	203
• Leven in eenheid met Christus.....	205
• Mannen en vrouwen naar Gods beeld.....	206
• Sterke bondgenoten.....	208
• De aanval van de vijand.....	209
• Eenheid in Christus hersteld.....	210
• Dezelfde Geest en gaven.....	211
• Een koninkrijk van priesters.....	213
• Een oproep voor vandaag.....	214
• Jews for Jesus.....	218

Eindnoten.....	220
-----------------------	------------

Over de auteur.....	256
----------------------------	------------

Andere titels.....	258
---------------------------	------------

Vrij Zijn Bijbelschool.....	262
------------------------------------	------------

PERSOONLIJK

Onlangs bezocht ik het *Magdala Centre* in Israël, een bijzondere plek die gewijd is aan de vrouwen die Jezus volgden. Gelegen aan de oever van het Meer van Galilea, in de vermoedelijke woonplaats van Maria Magdalena, maakte deze plek een diepe indruk op mij. Maria was een toegewijde volgeling van Jezus. Samen met tal van andere vrouwen diende zij Hem met haar financiële middelen, haar hart en haar leven. Bij binnenkomst valt meteen op dat het *Magdala Centre* is opgedragen aan deze vrouwen. In het vrouwenatrium - een serene ronde ruimte in het hart van het gebouw - staan acht pilaren. Zeven ervan dragen de namen van vrouwen die Jezus volgden. De achtste pilaar is opgedragen aan alle vrouwen van geloof door de eeuwen heen.

Op deze indrukwekkende plek, doordrenkt van geschiedenis en betekenis, nam ik een besluit: ik ga het boek schrijven dat al zo lang in mijn hart leeft: *Zeven vrouwen die Jezus volgden*. Dit boek dat je nu in handen hebt, is mijn eerbetoon aan deze vrouwen die alles achterlieten om Jezus te volgen. Hun moed en toewijding is vaak onderbelicht gebleven, zelden gevierd. Zij hadden het lef om alles op te geven om Jezus te volgen en speelden een cruciale rol in zijn leven. Wat deze vrouwen ons vandaag te zeggen hebben is even krachtig als tweeduizend jaar geleden. Hun verhalen herinneren ons eraan dat iedereen een onmisbare plaats heeft in Gods plan.

Met dit boek wil ik deze vrouwen een gezicht geven, hun verhalen tot leven brengen en laten zien hoe zij ons een andere, diepere blik op Jezus schenken. Na elk hoofdstuk lees je een kort portret van een Joodse vrouw van nu, die Jezus volgt in deze tijd. Samen inspireren deze veertien vrouwen mij - en hopelijk ook jou - om met dezelfde vastberadenheid en toewijding de weg van Jezus te gaan. Dwars door de gebrokenheid van het leven heen, recht het koninkrijk tegemoet.

Wilkin van de Kamp

De vele vrouwen die Jezus volgden

Zij volgden en dienden Jezus

I

*In die tijd trok Jezus door steden en dorpen
om de goede boodschap van het Koninkrijk van God te verkondigen.
De twaalf vergezelden Hem, en ook enkele vrouwen,
die van boze geesten en ziekten genezen waren - Maria van Magdala,
uit wie zeven demonen waren weggegaan, Johanna, de vrouw van Chusas,
een hoge beambte van Herodes, en Susanna - en nog **vele andere vrouwen**,
die hen uit eigen middelen onderhielden.*

LUCAS 8:1-3, WV

We kunnen Jezus met recht een revolutionair noemen. Zijn optreden veroorzaakt grote opschudding, ondermeer omdat Hij vrouwen toelaat in zijn gezelschap en met hen optrekt als Hij door Israël reist. Door zijn open houding breekt Jezus radicaal met de traditioneel mannelijke houding van zijn tijdgenoten. In hun ogen zijn vrouwen tweederangsburgers. In religieus opzicht tellen zij nauwelijks mee. Vrome Joodse mannen danken God dagelijks in hun gebed dat ze niet als vrouw, slaaf of heiden zijn geboren. Religieuze leiders steken liever de straat over dan een vrouw per ongeluk aan te raken, uit angst dat zelfs een vluchtige aanraking hen ceremonieel onrein zal maken.

Jezus' houding is grensdoorbrekend. De Evangelieschrijvers hebben dit haarscherp vastgelegd: vrouwen krijgen een opvallende en betekenisvolle rol in hun verhalen, en dat is geen toeval. Het laat zien hoe Jezus' houding tegenover vrouwen ook hen diep geraakt heeft. Zelfs nu - generaties later - voelen we de impact nog. Jezus sluit niemand buiten. Hij geeft vrouwen een stem en behandelt hen met ongekennde waardigheid en respect.

Jezus' gelijkwaardige manier van omgaan met hen is niet alleen indrukwekkend, maar ook bevrijdend. Dat hebben de Evangelieschrijvers vele malen bevestigd.

Jezus is de zevende man

Jezus spreekt regelmatig met vrouwen in het openbaar, iets wat in zijn tijd zeer ongebruikelijk is voor een Joodse man, laat staan voor een rabbi. Het zorgt voor gefronste wenkbrauwen en gefluister onder de mensen. Zijn discipelen staan versteld als ze zien dat Hij een gesprek begint met een Samaritaanse vrouw bij de put van Sichar.¹ Haar naam kennen we niet, maar haar verhaal wel. Het is het langste opgetekende gesprek dat Jezus met iemand heeft gevoerd. Jezus weet alles van haar: ze is vijf keer getrouwd geweest, en de man met wie ze nu samenleeft, is niet haar echtgenoot. Ze draagt zijn naam niet, en hij erkent haar niet als zijn vrouw.² In de ogen van velen is ze een mislukkeling; een vrouw die mannen niet kan vasthouden.

Johannes vertelt niet precies waarom ze vijf echtgenoten heeft gehad of wat de aard van die relaties was. Vaak wordt aangenomen dat ze een losbandig leven leidde en dat haar mannen daarom van haar zijn gescheiden. Maar dat is niet zeker. Er kunnen andere redenen zijn geweest. Misschien lieten haar echtgenoten haar in de steek omdat ze geen kinderen kon krijgen. In die tijd zag men onvruchtbaarheid als een schande, soms zelfs als een straf van God. Volgens de wet van Mozes mocht een man zijn vrouw verstoten als hij 'iets onbehoorlijks' in haar vond. Een lege schoot kon reden genoeg zijn.³ Vijf keer stond ze tegenover

een man die haar verliet. Vijf keer droeg ze de schaamte van een toekomst zonder kinderen.

Haar verhaal houdt de tongen in het dorp al jaren bezig, maar niemand kent de waarheid achter haar gebroken leven. Tot Hij komt: de zevende man. Jezus ziet haar zoals niemand haar ooit heeft gezien. Zonder oordeel spreekt Hij haar aan: 'Vijf mannen heb je gehad, en de man met wie je nu bent, is niet je echtgenoot.' Er klinkt geen spot in zijn stem en er is geen beschuldiging zichtbaar in zijn ogen. Hij kent haar hele verhaal, elk pijnlijk detail, en toch blijft Hij. Ze staat daar, met haar lege kruik in haar handen. Hij biedt haar iets wat ze nooit heeft durven vragen: levend water, een bron die nooit zal opdrogen. 'Ik zie je,' lijkt Hij te zeggen. 'Ik weet alles van je, en toch ben Ik hier.' Waar andere mannen zijn weggelopen, blijft Jezus zitten.

**Waar andere
mannen zijn
weggelopen,
blijft Jezus
zitten**

In de ogen van Jezus is ze geen mislukkeling, geen schande. 'Als je wist wie Ik ben en wat Ik je zou willen geven,' zegt Hij, 'zou je Mij om levend water vragen, een bron die nooit opdroogt.' Plots lijkt haar lege kruik - symbool van haar lege bestaan - er niet meer toe te doen. 'Heer, geef mij dat water,' smeekt ze. Ze begrijpt: deze man is anders. Hij wijst haar niet af, gebruikt haar niet en kijkt niet op haar neer. Hij onthult dat Hij de messias is en geeft haar een waardigheid die geen enkele man haar ooit heeft geschonken.

De zes mannen vóór Hem hebben haar leeg achtergelaten. Jezus is de zevende man en vult haar verwonde hart met hoop. Ze laat haar lege kruik achter - als symbool van haar oude leven - en rent

**Dit maakt haar
tot de eerste
evangelist
in het Nieuwe
Testament**

terug naar het dorp. Voor het eerst is ze niet bang voor hun oordeel. 'Kom mee,' roept ze, 'zie een Man die mij alles heeft verteld wat ik gedaan heb! Zou Hij niet de messias zijn?' Door haar moedige getuigenis mag ze velen tot Jezus de Messias leiden. Dit maakt haar - geen Jood, geen man, geen geestelijk leider -

tot de eerste evangelist in het Nieuwe Testament, nog voordat de discipelen begrijpen wie Jezus werkelijk is.

De koning knielt in het stof

Overall gonst het van de verhalen over Jezus. Sommigen vinden dat Hij een goed mens is. Anderen zeggen dat Hij het volk misleidt.⁴ In Jeruzalem is een grote menigte op Jezus afgekomen. Tussen de mensen staan ook spionnen van de farizeeën. Zij hebben opdracht gekregen om goed te luisteren of Jezus misschien iets zegt wat tegen de wet ingaat. Zodat zij Hem kunnen aanklagen. Maar de dienaren komen diep onder de indruk terug en zeggen: 'Nog nooit heeft iemand zo gesproken als Hij.'⁵ Dat is precies wat de farizeeën niet willen horen. Ze hebben iets concreets nodig om Jezus te kunnen aanklagen voor godslastering.

Dan zien ze hun kans. Een vrouw is betrapt op overspel en wordt naar voren gesleurd.⁶ Ze brengen haar niet uit medelijden bij Jezus, maar als een valstrik. Zij willen Jezus in de val lokken en daarvoor hebben ze haar nodig. De wet is helder: overspel betekent steniging. Maar waar is de man met wie ze gezondigd heeft? Dat lijkt er niet toe te doen. De farizeeën zijn ervan overtuigd: wat Jezus ook zal zeggen, ze hebben Hem klem. Spreekt Hij haar vrij, dan schendt Hij de wet van Mozes. Beveelt Hij haar te stenigen, dan is Hij meedogenloos. In beide gevallen hebben ze Hem te pakken. Als Jezus de vrouw veroordeelt dan zal Hij het vertrouwen van zijn volgelingen verliezen, die hopen dat Jezus' barmhartigheid onder de mensen de overhand krijgt. Voor de farizeeën is de vrouw afgeschreven. De stenen in hun handen zijn niet alleen voor haar bedoeld. Zij willen vooral Jezus treffen.

De farizeeën staan in een halve cirkel om Jezus heen, hun handen stevig om de stenen geklemd. De menigte houdt de adem in, nieuwsgierig naar wat Rabbi Jezus zal doen. Andere rabbi's zouden hebben geciteerd uit de Schriften en de straf hebben bevestigd met hun koude, onwrikbare logica. Maar Jezus is anders. Hij zwijgt. In plaats van te spreken hurkt Hij neer en begint met zijn vinger in het stof te schrijven. Wat Hij schrijft, vertelt Johannes niet. Misschien schreef Hij de woorden uit Jeremia 17:13 in het zand: 'Wie zich van U afkeren, zullen in het stof geschreven worden, want zij hebben de Heer verlaten, de bron van levend water.' Door met zijn vinger deze woorden - of misschien de namen van de farizeeën zelf - in het zand te schrijven, wijst Jezus hen stilzwijgend op hun eigen zonden en hypocrisie.

Als ze blijven aandringen, richt Jezus zich op. Hij kijkt hen recht aan en zegt kalm: 'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar gooien.' Daarna bukt Hij zich weer en schrijft. De enige die het recht heeft om stenen te gooien is Jezus zelf: de man zonder zonde. Een voor een druipen de farizeeën af, hun stenen achterlatend. Daar staat ze: oog in oog met de man die anders is dan alle anderen. Een koning die knielt in het

**Jezus is liefde
die niet loslaat,
vrede die blijft
en waarheid die
ons altijd weer
thuisbrengt**

stof, zodat zij kan opstaan in vrijheid. Jezus vraagt haar: 'Vrouw, waar zijn je aanklagers? Heeft niemand je veroordeeld?' Met een zachte, trillende stem antwoordt ze: 'Nee, Heer, niemand.' Zij mag zelf het bevrijdende woord spreken. Jezus zegt: 'Dan veroordeel Ik je ook niet. Ga heen

en zondig niet meer.' Geen lange preek, geen vernedering of strenge voorwaarden. Alleen genade. En een uitnodiging om een nieuw leven te beginnen. Jezus is liefde die niet loslaat, vrede die blijft en waarheid die ons altijd weer thuisbrengt. Hoe ver we ook zijn afgedwaald.

Jezus ziet haar en dat is genoeg

In het evangelie van Lucas treffen we een van de meest ontroerende scènes uit het leven van Jezus. Een verhaal dat klein lijkt in omvang, maar groots is in betekenis: Jezus ontmoet de naamloze weduwe van Naïn.⁷ Lucas - met zijn scherpe oog voor menselij-

ke emoties en zijn talent om ze in woorden te vangen - schildert een tafereel dat hartverscheurend en hoopgevend is. Jezus die de weduwe van Naïn troost, haar stille, rauwe verdriet feilloos aanvoelt en haar zoon uit de greep van de dood terugbrengt. Met een paar woorden en een enkele aanraking doorbreekt Hij haar eenzaamheid en schenkt Hij haar hoop waar alle hoop verloren leek.

Stel je de scène voor: op een stoffige weg net buiten het stadje Naïn beweegt een rouwstoet zich langzaam voort; een kleine groep mensen die het levenloze lichaam van een jongeman op een baar draagt. Aan het hoofd loopt een vrouw alleen. Haar schouders gebogen onder het gewicht van een ondraaglijk verlies. Lucas vertelt het sober, maar de details raken. Ze is een weduwe, en nu is ook haar zoon haar ontnomen. Haar laatste houvast. In die tijd betekent dit niet alleen emotioneel verlies, maar ook economische ondergang. Zonder man of zoon is ze overgeleverd aan de genade van anderen.

Jezus is onderweg met zijn leerlingen en een grote groep volgelingen. Een contrast met de rouwstoet die Hem tegemoetkomt. Lucas beschrijft wat er in Jezus gebeurt als Hij haar ziet: 'Toen de Heer haar zag, werd Hij met ontferming over haar bewogen.'⁸ Jezus voelt haar eenzaamheid, haar angst en haar gebroken hart. Waar anderen misschien zouden doorlopen, blijft Jezus staan. Zonder dat de weduwe iets vraagt - ze spreekt geen woord in het hele verhaal - neemt Jezus het initiatief. 'Wees niet verdrietig,' zegt Hij. Het zijn woorden die in een andere context hol zouden klinken. Maar bij Jezus zijn ze een belofte. Hij heeft haar stille verdriet gehoord en haar pijn gezien. Hij loopt naar de baar, legt

zijn hand erop en spreekt tot de dode jongen: ‘Jongeman, Ik zeg je, sta op!’ Tot ieders verbijstering opent de jongen zijn ogen, gaat zitten en begint te praten. Lucas vangt het moment perfect: Jezus ‘gaf hem terug aan zijn moeder.’⁹ De weduwe vraagt niets en hoeft niets te bewijzen. Jezus ziet haar. Dat is genoeg.

Niemand is te onrein of te zondig

Lucas schrijft ook over een vrouw die al twaalf jaar lijdt aan bloedvloeïing. Een aandoening die haar niet alleen fysiek sloopt, maar haar ook sociaal volledig buitensluit.¹⁰ Ze heeft al haar geld uitgegeven aan artsen, maar niemand kon haar genezen. Ze is er alleen maar zieker door geworden.¹¹ Volgens de wet van Mozes blijft ze onrein zolang ze bloed verliest. Alles wat ze aanraakt, waar ze zit of ligt, wordt als onrein beschouwd. Ze is niet welkom in de synagoge, mag niet trouwen en - als ze al getrouwd was - geen intiem contact hebben met haar man, wat hem zelfs een grond voor echtscheiding geeft. De wet verbiedt haar om in de nabijheid van anderen te komen, laat staan Jezus of zijn kleren aan te raken.¹²

De bloedvloeiende vrouw is gedoemd tot een leven in eenzaamheid. Misschien heeft ze horen vertellen dat Jezus de beloofde Messias is. Er gaat een verhaal rond dat de gebedskwasten van zijn mantel genezende kracht bezitten. Matteüs schrijft: ‘De mensen brachten alle zieken naar Jezus toe en vroegen Hem of die alleen maar even de kwast van zijn mantel mochten aanraken. En allen die Hem aanraakten, werden

beter.’¹³ Hoe dan ook, de vrouw nadert Jezus stilletjes van achteren en raakt een kwast van zijn gebedsmantel aan.

Dokter Lucas noteert: ‘Meteen hield de bloedvloeijing op. Jezus vroeg: “Wie heeft Mij aangeraakt?” Iedereen ontkende de aanraking en Petrus zei: “Meester, de mensen om U heen staan te duwen en te dringen!” Maar Jezus zei: “Iemand heeft Me aangeraakt, want Ik voelde kracht van Me uitgaan.” Als het de vrouw duidelijk wordt dat haar aanraking niet onopgemerkt is gebleven, komt ze trillend naar voren, valt voor Hem neer en legt ten overstaan van de hele menigte uit waarom ze Hem heeft aangeraakt en hoe ze meteen is genezen. Jezus zegt tegen haar: “Uw geloof heeft u gered, mijn dochter. Ga in vrede.”¹⁴ Jezus geneest haar, maar doet meer dan dat. Hij noemt haar ‘dochter’. Dit ene woord zegt alles. Jezus heet haar welkom in Gods gezin.¹⁵ Ze is niet langer buitengesloten.

Niemand is te onrein, te slecht, te zondig of te twijfelend om buitengesloten te worden. Integendeel, Jezus zoekt juist de verlorenen en verstotenen op, geneest hun wonden en geeft hen een plaats aan zijn tafel. Zijn liefde kent geen grenzen, en zijn genade sluit niemand buiten die tot Hem komt.

De vrouw die Jezus' voeten kust

Lucas heeft in zijn evangelie meer verhalen opgenomen, waarin hij laat zien dat Jezus anders met vrouwen omgaat dan veel andere leiders in zijn tijd. Hij schrijft over Simon, een gerespecteerde farizeeër. Simon heeft Jezus uitgenodigd voor een diner

in zijn huis, omdat hij nog niet zo goed weet wat hij van Jezus moet vinden. Hij is nieuwsgierig naar de man over wie iedereen spreekt, een Rabbi die wonderen verricht en mensen met zijn

boodschap weet te raken.

Het wordt geen alledaags etentje. De tafel is gedekt, de gasten - allemaal mannen van aanzien - liggen klaar, en Jezus neemt plaats. Maar wat niemand verwacht, is dat deze avond niet draait om

**Jezus gaat anders
met vrouwen om
dan veel andere
leiders in zijn tijd**

theologische discussies. Het draait om een vrouw die niemand heeft uitgenodigd.

Stilletjes komt ze de kamer binnen. De sfeer verandert meteen. Iedereen kent haar, of beter gezegd: iedereen kent haar reputatie. Ze is een zondares. Een vrouw met een verleden. Misschien was ze een prostituee. Lucas zegt het niet. Haar naam en zonde blijven geheim. Ze spreekt geen woord. Maar wat ze doet, zegt meer dan duizend woorden. De blikken van de gasten spreken boekdelen. Ze hoort hier niet, denken ze. Voor het oog van alle mannen die aan de tafel liggen - volgens oosters gebruik met hun voeten in de richting van de deur - stapt ze op Jezus af, een albasten kruik met dure parfum in haar handen. Lucas vermeldt speciaal dat het in een albasten flesje zit: een flesje met een lange hals dat voor gebruik afgebroken moet worden. Zulke flesjes worden alleen gebruikt voor de duurdere parfums. Ze gaat achter Hem staan en laat haar kwetsbaarheid zien. Wat een moed. De tranen stromen over haar wangen. Ze kan ze niet meer tegenhouden. Ze knielt neer bij Jezus' voeten. Met haar

tranen wast ze de stoffige voeten van Jezus schoon. Ze veegt ze af met haar lange haar, kust zijn voeten en breekt de kruik open. De geur van het kostbare parfum vult de ruimte. Een geur die waarschijnlijk meer waard is dan een jaarloon. Het is een daad van pure overgave, dankbaarheid en liefde. Ze giet de inhoud van het flesje uit over de voeten van Jezus en wrijft de olie in zijn huid.

Simon kijkt toe, zijn wenkbrauwen gefronst. Hij zegt niets, maar zijn gedachten zijn luid genoeg: als Jezus echt een profeet is, zou hij weten wat voor vrouw dit is. Hij zou zich door haar niet eens laten aanraken. Jezus voelt de afkeuring en draait zich om naar Simon. 'Simon,' zegt Hij kalm, 'Ik heb je iets te vertellen.' En dan vertelt Jezus een kort verhaal. 'Er waren twee mensen die geld schuldig waren aan een geldschiet. De een vijfhonderd denariën, de ander vijftig. Geen van beiden kon betalen, en de geldschiet schold hun schuld kwijt. Wie van hen zou hem meer dankbaar zijn?' Simon antwoordt voorzichtig: 'Degene met de grotere schuld, denk ik.' Jezus knikt. 'Precies.' Dan kijkt Hij naar de vrouw - nog steeds aan zijn voeten - en richt zich weer tot Simon. 'Zie je deze vrouw? Ik ben in jouw huis te gast, en je hebt Me geen water voor mijn voeten gegeven; maar zij heeft met haar tranen mijn voeten natgemaakt en ze met haar haar afgedroogd. Jij hebt Me niet begroet met een kus; maar zij heeft, sinds Ik hier binnenkwam, onophoudelijk mijn voeten gekust. Jij hebt mijn hoofd niet met olie gezalfd; maar zij heeft met geurige olie mijn voeten gezalfd. Daarom zeg Ik je: haar zonden zijn haar vergeven, al waren het er vele, want ze heeft veel liefde betoond; maar wie weinig wordt vergeven, betoont ook weinig liefde.' ¹⁶

Jezus' woorden blijven hangen in de lucht. De vrouw kijkt Jezus aan. Hij zegt tegen haar: 'Je zonden zijn vergeven.' Ze krijgt geen genade omdat ze liefde toont. Ze toont liefde omdat ze genade

**Ze krijgt geen genade
omdat ze liefde toont.
Ze toont liefde omdat ze
genade heeft ontvangen**

heeft ontvangen. Jezus heeft haar zonden vergeven, dáárom heeft ze Hem lief.

De andere gasten mompelen verontwaardigt: 'Wie is Hij,

dat Hij zelfs zonden vergeeft?' Maar Jezus negeert hen en zegt tegen haar: 'Je geloof heeft je gered. Ga in vrede.'

Jezus onderbreekt zijn preek voor haar

Lucas - de arts onder de evangelisten - zet opnieuw een vrouw in de schijnwerpers. Hij is de enige die dit aangrijpende verhaal vertelt: een scène in de synagoge waar Jezus een vrouw ontmoet die al achttien jaar gebukt gaat onder een slopende kwaal. Haar rug is krom, haar lichaam geknakt. Rechtop staan - de wereld in de ogen kijken - is voor haar onmogelijk. Toch laat ze zich niet weerhouden. Ondanks haar pijn vindt ze haar weg naar de synagoge, een plek waar ze troost en hoop zoekt.

In Jezus' tijd zijn vrouwen wel aanwezig in de synagoge, maar hun rol is beperkt; bijna onzichtbaar. Mannen staan centraal: zij leiden de dienst, lezen uit de Thora en spreken de zegeningen uit. Vrouwen zijn toehoorders, stille aanwezigen aan de zijlijn. Ze hebben geen stem. Ze hebben geen gezag. Hoewel er geen

harde bewijzen zijn dat synagogen in Jezus' dagen al strikt gescheiden ruimtes hadden voor mannen en vrouwen - zoals later in sommige Joodse tradities - wijzen historici op een informele scheiding. Vrouwen zitten apart, misschien aan de rand van de ruimte of op een galerij, uit het zicht, om de aandacht niet af te leiden van de eredienst.

Verscholen in een hoekje zit deze naamloze, kromgebogen vrouw. Door mensen wordt ze met een scheef oog bekeken. Maar Jezus ziet haar en onderbreekt zelfs zijn preek voor haar. Hij roept haar naar voren, bevrijdt en geneest haar in een ogenblik. Letterlijk en figuurlijk richt Hij haar op. Maar Hij doet nog iets. Hij spreekt haar aan als 'dochter van Abraham'. Deze woorden zijn revolutionair. Nooit eerder werd een vrouw zo aangesproken. Het is een titel die normaal is voorbehouden aan Joodse mannen, een verwijzing naar hun plaats in Gods verbond. Maar Jezus breekt met deze traditie. Een erkenning van haar waardigheid. Dit is geen kleinigheid. Bovendien wordt in die tijd ziekte vaak gezien als een straf van God of een teken van onreinheid - waardoor mensen worden verstoten uit de gemeenschap. Jezus veegt deze gedachte van tafel. Door haar een 'dochter van Abraham' te noemen, maakt Hij duidelijk dat ook zij thuishoort in Gods verbond met Abraham. Haar lijden maakt haar niet minder. In Gods ogen is zij een volwaardige erfgenaam van zijn beloften, een kind van het verbond.¹⁷

**Door mensen
wordt ze met
een schuin
oog bekeken**

Lucas maakt duidelijk hoe Jezus naar vrouwen kijkt. Voor Jezus zijn vrouwen geen voetnoot in het verhaal van God. In zijn ogen zijn zij essentieel in Gods verhaal met de wereld. Hij tilt hen op, geeft hen een stem en kroont hen met een waardigheid die tijd noch traditie kan wegnemen.

Een volwaardige plek in zijn koninkrijk

Jezus gaat verder dan vrouwen respect betonen. Hij doet iets wat niemand verwacht. Hij nodigt vrouwen uit om zijn discipelen te worden. Terwijl rabbi's hun woorden: 'Neem mijn juk [lees: mijn specifiek onderwijs] op je en volg mij' alleen richten tot veelbelovende mannen, opent Jezus zijn armen wijd en roept: 'Kom naar Mij toe, *allen* die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven. Neem mijn juk [mijn onderwijs] op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'¹⁸ Geen uitsluiting, geen kleine lettertjes - iedereen mag komen, niemand uitgezonderd. De farizeeën en schriftgeleerden vinden het waanzin. Jarenlang hebben zij de Schrift bestudeerd, en nu komt deze Rabbi uit Galilea die ongeschoolden, buitenbeentjes en zelfs vrouwen uitnodigt om Hem te volgen? Onacceptabel, vinden ze. Maar Jezus ziet wat zij missen. Jezus ziet hoe waardevol ze zijn. En dat verandert alles.

En de vrouwen grijpen deze kans. Ze blijven geen passieve toeschouwers, maar worden actieve volgelingen. Ze leren van Hem, dienen Hem en getuigen van Hem. Ze zijn getuige van zijn wonderen, staan aan de voet van zijn kruis, zijn de eersten die

zijn lege graf ontdekken en de wereld verkondigen dat Hij leeft.¹⁹ Verkondigers van het evangelie. Discipelen in de volste zin van het woord. Voor vrouwen die vaak 'vermoeid en belast' waren door een wirwar van regeltjes en zelfverzonnen wetten in een samenleving - onderdrukking, lage status, uitsluiting - brengt dit bevrijding. Jezus bevestigt hun waarde en hun plaats in Gods koninkrijk. Dat maakt Hem onweerstaanbaar.

**Jezus bevestigt
hun waarde en
hun plaats
in Gods koninkrijk.
Dat maakt Hem
onweerstaanbaar**

Critici kunnen betogen dat de twaalf discipelen van Jezus allemaal mannen waren, wat suggereert dat discipelschap niet voor vrouwen was bedoeld. De twaalf vormden inderdaad een bijzondere groep, verwijzend naar de twaalf stammen van Israël. Maar daarbuiten omringde Jezus zich met een diverse kring van volgelingen, waaronder vrouwen die Hem dienden, van Hem leerden en zijn boodschap verspreidden. Maria, de zus van Marta, zat bijvoorbeeld aan Jezus' voeten om naar zijn onderricht te luisteren.²⁰ Een houding die kenmerkend was voor een discipel en in die tijd ongekend voor een vrouw. Discipelschap was voor Jezus niet exclusief voorbehouden aan mannen. De vrouwen die Hem volgden, belichaamden dit ten volle.

Met zijn inclusieve houding doorbreekt Jezus de tradities van zijn tijd en legt Hij de basis voor het koninkrijk van God waarin, zoals Paulus later schrijft, 'geen onderscheid is tussen man en vrouw' in Christus.²¹ Door vrouwen toe te staan Hem te volgen

en zijn discipelen te zijn, maakt Jezus duidelijk dat zijn koninkrijk openstaat voor ieder die zijn stem hoort en zijn onderwijs wil omarmen. Jezus' uitnodiging aan iedereen is daarmee niet alleen een troostrijke belofte, maar ook een universele uitnodiging die vrouwen een volwaardige plaats toekent in Gods koninkrijk.

De vrouwen krijgen een ereplaats

Nadat Jezus is opgevaren naar de hemel, beschrijft Lucas in het bijbelboek Handelingen hoe de apostelen vanaf de Olijfberg terugkeren naar Jeruzalem. Eenmaal in de stad aangekomen, begeven ze zich naar het bovenvertrek waar ze gezamenlijk verblijven. Lucas opent met een krachtig en veelzeggend statement door zorgvuldig op te sommen wie er in die bovenzaal aanwezig zijn: 'Petrus en Johannes, Jakobus en Andreas, Filippus en Tomas, Bartholomeus en Matteüs, Jakobus, de zoon van Alfeüs, Simon de Zeloot en Judas, de zoon van Jakobus. Eensgezind wijdden ze zich aan het gebed, samen met de vrouwen, met Maria, de moeder van Jezus, en met zijn broers.'²²

De volgorde die Lucas hier hanteert, springt onmiddellijk in het oog en verdient nadere aandacht. Door 'de vrouwen' onmiddellijk na de apostelen te noemen - nog vóór Maria, de moeder van Jezus, en zijn broers - maakt Lucas een bewuste en betekenisvolle keuze. Dit is meer dan opmerkelijk in de sociaal-culturele context van de eerste eeuw, waarin vrouwen doorgaans een ondergeschikte rol speelden. In officiële opsommingen of verslagen worden zij zelden als eersten vermeld, laat staan dat hun aanwe-

zigheid zo prominent wordt uitgelicht. Door deze vrouwen een ereplaats te geven, benadrukt Lucas dat zij veel meer waren dan passieve toeschouwers. Ze waren actieve en toegewijde discipelen van de Rabbi uit Nazaret.

Wie deze vrouwen precies waren heeft Lucas in zijn evangelie vermeld. In Lucas 8:2-3 schrijft hij over de vrouwen die Jezus volgden en Hem dienden, onder wie Maria Magdalena, Johanna en Susanna. Deze en 'vele andere vrouwen' die Jezus en de apostelen financieel en praktisch ondersteunden tijdens zijn bediening, krijgen in Handelingen opnieuw een bijzondere erkenning van Lucas. Hun ereplaats in de lijst - vóór moeder Maria en de broers van Jezus - onderstreept hun wezenlijke rol in de vroege christelijke gemeenschap. Het laat zien dat Lucas in Handelingen niet alleen oog had voor de apostelen, maar ook voor de vaak over het hoofd geziene vrouwen. Dit subtiële maar krachtige detail weerspiegelt de radicale inclusiviteit van het evangelie, waarin iedereen die Jezus volgt een plaats krijgt in Gods plan. In de volgende hoofdstukken zal ik van de vele vrouwen die Jezus volgden er zeven uitlichten, omdat elk van hen ons een uniek beeld van Jezus geven.

**Hun ereplaats
in de lijst - vóór
moeder Maria
en de broers
van Jezus -
onderstreept hun
wezenlijke rol in de
vroege christelijke
gemeenschap**

Wat we van de vrouwen kunnen leren

De vrouwen die Jezus volgden laten ons zien dat ware toewijding geen positie of titel nodig heeft, maar een bereid hart. Ze herinneren ons eraan dat discipelschap vraagt om lef: om stappen te zetten, ook als dat tegen de stroom ingaat. Hun dienstbaarheid was krachtig, zichtbaar en onmisbaar - en roept ons op om onszelf actief in te zetten voor Gods koninkrijk. Ze leerden niet alleen van Jezus, maar bouwden ook mee aan zijn missie. Vandaag de dag mogen wij in hun voetsporen treden: moedig, trouw en dienend, precies zoals Jezus het ons heeft voorgedaan.

GA EEN STAP VERDER MET HET WERKBOEK (PAGINA 6):

Ontdek hoe **de vrouwen** ons een andere kijk op Jezus geven, met vragen en opdrachten die je helpen de boodschap in je eigen leven toe te passen.